

U potpisu

U potpisu,

Zelda i Skot Ficdžerald

Za izdavača **Nina Gugleta**

Edicija **Arete**

Glavni i odgovorni urednik **Nina Gugleta**

Urednik izdanja **Ana Marija Grbić**

Prevod **Gordana Grbić**

Lektura **Irina Vujičić**

Korektura **Aleksandra Dunderski**

Grafičko oblikovanje **Jana Vuković**

Štamparija **Kontrast, Beograd**

Tiraž **1000 primeraka**

Izdavač **Areté, Beograd**

U potpisu,

Zelda i Skot Ficdžerald

prevod **Gordana Grbić**

ARETÉ

www.aret.rs

Knjiga koja je pred vama predstavlja prvi deo obimnog skupa pisama koje su razmenjivali tokom godina Zelda Sejr Ficdžerald i Skot Ficdžerald. Mnoge rečenice u ovim pismima biće nedovršene, mnoge rasparčane, neke i nerazumljive ali će se u svakoj reči osetiti naboj strasti koji je bračni par negovao do kraja svog zajedničkog života. Zelda Sejr Ficdžerald svoja pisma pisala je upotrebljavajući crtice. Pisma koja je Skot Ficdžerald slao Zeldi izgorela su u požaru u bolnici Hajlend u kome je i sama Zelda izgubila život. Skot je sačuvao sva pisma koja je dobio od Zelde a telegrami koje joj je slao ostali su sačuvani zato što ih je Zelda lepila u svoju beležnicu.

Skot i Zelda Ficdžerald upoznali su se u Montgomeriju, Zeldinom rodnom gradu, u državi Alabama, godine 1918. U to vreme Zelda je kao osamnaestogodišnja maturantkinja upoznala Skota, dvadesetdvogodišnjeg studenta Prinston univerziteta, koji je bio regrutovan za vreme rata u kamp Šeridan kraj Montgomerija. Zelda je živela u velikoj porodici a njene tri sestre Mardžori, Rozalinda i Klotilda već su bile udate. Kada se završio rat Skot se preselio u Njujork kako bi radio u marketinškoj agenciji dok je Zelda ostala u svome gradu. Njihova prepiska je redovna sve do juna 1919. kada Zelda raskida veridbu zbog svađe koja je nastala usled toga što je Skotu slučajno poslala pismo namenjeno drugom udvaraču. Međutim, odmah nakon što je objavio svoj roman *Ova strana raja*, Skot odlazi u Montgomeri i budući bračni par nastavlja svoju prepisku. U aprilu 1920. godine Zelda i Skot se venčavaju.

1. ZELDI

(Avgust 1918)
Štab Šezdeset sedme
Kamp Šeridan, Montgomeri, Alabama

Zelda,

Ovo je poglavlje koje sam ti pominjao... dokument mladalačke melanholije...¹

Ipak... glavna junakinja zaista podseća na tebe, na više od samo četiri načina...

Možda nije nužno, ali moram ti reći da je ovo poglavlje samo za tvoje oči. Ne pokazuj ga ni jednom čoveku, ženi ili detetu.

Danas mi je zastrašujuće dosadno...

S ljubavlju,

F. Skot Fic...

1 Skot je Zeldi poslao poglavlje romana „Romantični egoista“.

2. ZELDI telegram,² beležnica

ŠARLOT N. K, 1:22, 21. FEB. 1919.

GĐICA TELDA FEJR

U VEZI S FRENISOM STABSOM³

OBERN, ALA.

ZNAŠ DA NE (SUMNJAM?) U TEBE DRAGA

SKOT

11:03

3. ZELDI telegram, beležnica

(Posle 22. februara 1919)

(Njujork)

GĐICA SELDA SEJR

PLEZANT AVENIJA BR. 6, MONTGOMERI, ALA.

SRCE MOJE AMBICIJA ENTUZIJAZAM I SAMOPOUZDANJE

SVE PROGLAŠAVAM SLAVNIM OVAJ SVET JE IGRA I

DOK SAM SIGURAN U TVOJU LJUBAV SVE JE MOGUĆE

U ZEMLJI SAM AMBICIJE I USPEHA I MOJA JEDINA

NADA I VERA JE DA ĆE MOJE DRAGO SRCE USKORO

BITI SA MNOM.

2 Greške u pisanju službenika telegrafa nisu ispravljane.

3 Frensis Stabs, igrač američkog fudbala na univerzitetu Obern.

4. SKOTU

(Februar 1919)

(Montgomeri, Alabama)

Ljubavi,

Jutros sam odšetala u školu i održala izuzetno prosvetljujuć govori o Brauningu. Naravno, bila sam vrlo kvalifikovana za to jer sam pročitala, otprilike, dve pesme. Razred je, ipak, zaključio da je zadovoljan i otišla sam uz počasti – gotovo da bih volela da ne postoji ništa na šta moram da mislim do sutrašnjih lekcija ili današnjeg ručka – osećala bih se tako nesvrishodno da nije tebe – znam da ti ne bi bilo ovako dobro bez mene – ta prokleta škola je toliko depresivna – Pretpostavljam da znaš da je pismo tvoje majke, koje sam zabrinuto očekivala, konačno stiglo – Zaista mi je drago što je pisala, jednu malu lepu zabeležku, neprevodivu, u kojoj me je nazvala „Zelda” –

Dragi, molim te, ne brini za mene – želim uvek da budem od pomoći – znaš da sam samo tvoja i da te volim svim srcem. Fizički, sklona sam da preuveličam svoju tananost – toliko bih volela da budem visoka sto šezdeset tri centimetra – možda ću to postići plivanjem. Sutra probijam led – već mogu da osetim ledenice. Potok je divno čist, a sunce i ja postajemo vrel... Sinoć je mala grupa šaljivdžija preokrenula pozive ka Univerzitetu Sjuani⁴ i Obern – telegraf ih je pokupio svuda po SAD, jedva sam ih zadržala da ne pošalju telegram u Njujork – O, nema na čemu – Bila bi to dobra šala, mada ne vidim poentu –

Dragi – Ljubavi – Znaš već –

Zelda

4 Grupa momaka s koledža s juga SAD – Univerzitet Alabame u Tukulusi, Univerzitet Juga u Sjuaniju, Tenesi i Obern univerzitet u Alabami. Svi su bili članovi istog društvenog kruga, fudbalskih utakmica i zabava.

5. SKOTU

Mart 1919.

(Montgomeri, Alabama)

Dragi, umalo da se nisam srušila na Strandu danas i to sve zbog V. E. Lorensa,⁵ glumca koji je tvoj dvojniki. Tuće devojaka već me je obavestilo o tome pre nego što sam stavila šešir na glavu i otišla da ga i sama vidim – Postala sam tako nostalglična – U početku sam mislila da iščekivanje s vremenom mora postati lakše – ali ja te svakog dana želim sve više –

Ove tople, meke noći prolaze uludo, trebalo bi da ležim na tvojim rukama pod mesečinom – najdražim rukama na celom svetu – drage ruke koje toliko volim da osetim oko sebe – Koliko dugo – pre nego što zauvek ostanu tu? Kada se budem vratila kući imaćeš strašnih problema da me odvojiš i jedan centimetar od sebe –

Drago mi je što su ti se dopale fotografije⁶ – želela sam da posluže kao mape tvoga poseda – Najbolje je biti završen za tebe – Ponedeljak – ali ako ćeš mi toliko laskati, glava će mi nateći i postati toliko velika da neću ličiti na sebe – U svakom slučaju, dobiću bezbroj bora dok razmišljam o tome kako da odgovorim na pisamce tvoje majke, užasno se plašim da ne budem previše slobodna, drska ili neformalna, najveći deo moje korespondencije su pisma momcima tako da sam na gubitku – Zaista verujem da je ovo moje prvo pismo jednoj dami – veliki je to stres – Moji pomahnitali napori – Radim do kasno noću – O Bože!

5 Glumac koji je između 1912. i 1947. snimio šezdeset sedam filmova.

6 Zelda je poslala Skotu svoje fotografije.

Jedna stara ljubav, još iz kamenog doba, dolazi večeras –
Verovatno će otići zgrožen, jer moram govoriti o tebi – Toliko
te volim i toliko sam usamljena –

Tilda⁷ odlazi sutra u šest ujutru – Čini se kao da bih i ja
trebalo da idem – Sigurna sam da ona nije ni upola toliko
željna da nas napusti koliko sam ja – O ljubavi, ljubav si moja
– I uskoro – doći ću k tebi jer ćeš biti moj dragi suprug, a ja

Tvoja žena –

6. SKOTU

(Mart 1919)

(Montgomeri, Alabama)

Ovo je najdivnija i najsajjnija stvar na kugli zemaljskoj – kad
ih obučem, kao da sam na naslovnoj stranici Voga – volela
bih da su tvoje – radi njih ću stalno biti na ulici – Da li neko
nosi ručak u džepu u krevet? Jedna devojka je uvek trpala
keks u džepove – i to s puterom! Čekale su me kod kuće kad
sam se danas vratila iz Selme– Šta je to? Liči na oblak, a
izgleda kao san – Hvala dragi⁸

Postoje dva ili tri draga momka u Njujorku, a on me očekuje
oko jedanaestog – zato idem – putujem – verovatno ću
stići sa brojnim društvom koje ću skupiti usput, ali kada
me moj muž bude sačekao to će se rastopiti, i ja ću se

7 Od tri starije Zeldine sestre, Klotilda je treća, udata za Džona Palmera,
trebalo je da mu se pridruži u Njujorku.

8 Skot je poslao Zeldi par glamuroznih, širokih pantalona vrlo modernih
u to doba.

rastopiti u njegovim rukama– i živećemo srećno zauvek – ne zanima me gde.

U Selmi se davala „Devojka vojnika” pa smo moj pratilac i ja išli na probu. Pokazala sam horu kako da se malo njiše tako da mi se menadžer bog zna kako zahvalio – Ali bazen na koji sam krenula da bih plivala, *bio je zatvoren* –

Nema koristi od života
Jednostavno umri
Nema koristi od jela
Prljava je pita
Nema koristi od ljubljenja
On će ti reći
Nema koristi ni od čega
Dođavola!

Stvarno ne bi trebalo da govoriš da ti se kratka kosa dopada – pošto sam ja živela s kosom utopljenom u vazelin, zbog čega je potamnela, kako bi postala dugačka onako kako ti voliš – U svakom slučaju, nije porasla, i jako mi je drago da si se pomirio sa običajima – još uvek razmišljam o tome kako bi mi divno vrat izgledao otpozadi – Onda pomislim na Porfirijinog ljubavnika i između te dve stvari ostajem *donekle* razumna.

Dragi – mislim – znam – Mama zna da ćemo se mi jednog dana venčati – ali ona nastavlja da ostavlja priče mladih pisaca, ispostavilo se, u tamnoj i olujnoj noći, na mom jastuku – Pitam se da li bi bilo bolje da si pisao tati – baš pre nego što odem –

Želela bih da sam nezavisna – osoba bez rođaka. Ne bojim ih se, ali bi mogli da budu vrlo neprijatni zbog onoga što ću učiniti –

Ti znaš da hoćemo, dušo – kada budeš spreman – tvoja mala, smešna osoba u pantalonama će doći kući – da je zgužvaš najdražim rukama koje znam – nadam se da ćeš me

jako stegnuti i da ću biti podjednako naborana kao i one –
nadam se –

Ne znam kako možeš da nosiš okolo ovoliko ljubavi koliko ti
ja dajem -

7. SKOTU

(Mart 1919)

(Montgomeri, Alabama)

Dušo,

Molim te, molim te, nemoj biti toliko depresivan – Uskoro
ćemo se venčati i tada će ove samotne noći nestati zauvek –
i sve dok se ne venčamo, ja volim, volim u svakom sićušnom
trenu dana i noći – Možda ovo nećeš razumeti, ali ponekada
kada mi najviše nedostaješ, najteže mi je da pišem, a ti
uvek znaš kada se pretvaram, sav taj bol, a ja *ne mogu* da
ti kažem. Da smo zajedno, osetio bi koliko je taj bol snažan
– toliko si sladak kada si melanholičan. Volim tvoju setnu
nežnost – kada sam te povredila – To je jedan od razloga
zbog kojih mi nikad neće biti žao kada se svađamo – a tebe je
toliko uznemirilo – te drage, drage male zbrke, kada sam tako
jako pokušavala da te nateram da ljubiš i zaboraviš –

Skote – ne postoji ništa na celom svetu što želim više od
tebe – i tvoje dragocene ljubavi. Sve materijalno je ništavno.
Mrzela bih kada bih morala da postojim u toj odvratnoj,
bezbojnoj egzistenciji – jer bi me uskoro manje voleo – I
još manje – I ja bih činila sve – sve – da zadržim tvoje srce
samo za sebe – Ne želim da živim – želim prvo da volim, a da
živim uzgred – Kako ne možeš da osetiš da čekam – Ja ću ti
doći, ljubavi, kad budeš spreman – Nemoj – Nemoj nikada da
razmišljaš o stvarima koje ne možeš da mi pružiš. Poverio si

mi svoje srce, najdraže od svih – a to je toliko proketo više nego što je bilo ko na ovom svetu imao –

Kako možeš namerno da razmišljaš o životu bez mene – Ako bi umro – O dragi – dragi Skote, to bi bilo kao da oslepiš. Meni bi bilo isto tako – Moj život ne bi imao svrhu – samo lepi – ukras. Zar ne misliš da sam stvorena za tebe? Čini mi se kao da si me poručio – a da sam ti ja isporučena – da bih bila iznošena. Želim da me nosiš kao ukras sa satom ili kao buketić na reveru – za svet. Onda, kada smo sami, želim da budem od pomoći – da znam da ne možeš *ništa* da učiniš bez mene.

Drago mi je da si pisao mami. Bilo je to tako lepo, iskreno pismo – a moje poslato u Sent Pol je bilo tako dvosmisleno i rasplinito. Nikada u životu nisam umela da pišem ljudima starijim od sebe. Instinktivno izbegavam lične stvari kada govorim s njima – čak i sa svojom porodicom. Deca su mi mnogo draža. Livi,⁹ manekenka iz Njujorka, i ja bile smo modeli na modnoj reviji. Pogrešila sam kada sam mislila da je to lak posao – Dva sata dnevno mogu iscrpeti i najčvršću ženu – posle dvadeset minuta osećaš se kao jeftin komad skupe čipke. Neka stara budala imala je smelosti da kupi moju omiljenu haljinu, i šta ću sad ja sutra? Otkrila sam nešto vrlo, vrlo utešno u ovom svom pokušaju da radim – a to je da sam sitnija od proseka i *oduševljena sam!*

Poslala sam ti danas sliku u pismu – nije baš karakteristična poza, i možda ćeš, ako se baš pažljivo zagledaš, videti malu sličnost između Madone i mene...

Četvrtak je, a prsten još nije stigao – želim da ga nosim, da svi vide –

Svim srcem –

Volim te

Zelda

9 Livi Hart, Zeldina prijateljica.

8. ZELDI Telegram, beležnica

(Mart 1919)
(Njujork)
Gđica Lilda Sejr¹⁰
Avenija Plezent br. 6
Montgomeri, Alabama

Ljubavi bio sam užasno zauzet znaš da sam svakoga minuta mislio na tebe pisaću sutra nadugačko dobio tvoje pismo i dopalo mi se izgleda da je sve u redu uvek se nadam i molim da uskoro budemo zajedno laku noć draga.

9. ZELDI Telegram, beležnica

NJUJORK
22. MART 1919
GĐICA LILDA SEJR
AVENIJA PLEZANT BR. 6
MONTGOMERI, ALA

DRAGA POSALO SAM TI MALI POKLON U PETAK PRSTEN
JE STIGAO VEČERAS I POSLAĆU GA U PONEDELJAK¹¹
VOLIM TE I NADAO SAM SE DA ĆU TI REĆI KOLIKO
OVE SUBOTE UVEČE KADA SE BUDEMO SRELI NEMOJ
DA DOZVOLIŠ DA TVOJA PORODICA BUDE ZGRANUTA
MOJIM POKLONOM
SKOT

10 Ovaj telegram nije pisan isključivo velikim slovima.

11 Skot je poslao Zeldi verenički prsten koji je pripadao njegovoj majci.